

ledes Tilstanden nu er. For at anskueliggjøre denne, skal jeg endnu kun nævne et eneste Exempel og dermed slutte de Ord, hvormed jeg forelægger Lovforslaget. Det største Auditorium, over hvilket polyteknisk Lærestiftelse for Liden raader, har man med stort Besvær faaet indrettet saaledes, at der kan sidde 150 Tilhørere; men Tilhørernes Antal er hyppigt 170 og derover, og af de 150, som kunne sidde, er der kun Plads for 56 til at skrive. Hvor vigtigt det end er ved en Forelæsning at have Plads til at notere, er man dog indskrænket saaledes i dette Tilfælde, at, som sagt, af det Antal, der hyppigt møder i det største Auditorium, — og det gaar op til over 170, — ere kun 56 i Stand til at notere. I Forhold dertil ere de øvrige Lokaler, og jeg antager derfor, at Alle ville indrømme, at en Udvidelse af den for vor hele Udvikling saare betydningsfulde polytekniske Anstalt er en paatrængende Sag. Hermed anbefaler jeg Lovforslaget.

Formanden: Exemplarer af det forelagte Lovforslag ville blive omdelte.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Hærens Forsyning med de i Tilfælde af Krigsberedskab manglende Heste og Vogne. (Lovforslag Nr. 42.)
(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 39—44.)

Solm: Ved at se paa Indholdet af dette Lovforslag, har jeg faaet det Indtryk, at enten gaar Lovforslaget temmelig vidt eller ogsaa vil det kun faa meget liden Betydning. Skal man nemlig gaa ud fra, at den foreslaaede Ordning faaer nogen Virkning, saa maa man, forekommer det mig, tillige gaa ud fra, at man stadigt skal kunne udpege, hvor de Heste findes, som Staten behøver i Tilfælde af Krigsberedskab. Jeg ser imidlertid af Betænkningen fra det andet Thing, at man der priser Regjeringen for, at den er gaaet en Middelvei, thi, siges der i Betænkningen, det kan maaste være temmelig vidtløftigt, om man stadigt skulde have Hestene paa Nullen, saa at man til enhver Tid kunde være istand til at paapege, hvor de vedkommende Heste vare. For mig staar det nu dog som temmelig tvivlsomt, om man i det Hele kan gaa ind paa en saadan Ordning. Dette, at man har en Hest, der er udpeget som tjenlig til Krigsbrug, kan nemlig næsten forudsætte, at det er forbudt denne Mand at sælge den; thi er dette ham ikke forbudt, ser jeg egentlig ikke, hvilken Nytte det skal gjøre, at man har et Apparat, bestaaende af en Kommission, som skal have Tilsyn med de udpegede Heste. Er det imidlertid Lovforslagets Mening, hvad jeg tror, at det er, at det skal være en Mand forbudt at sælge sine Heste, saa synes det mig tvivlsomt, om

Lovforslaget i det Hele kan virke i den Retning, Krigsbestyrelsen har tænkt sig. Jeg kan tænke mig, at Grunden til Lovforslagets Fremkomst er denne, at man ikke har villet udsætte sig for at maatte ty til det Middel, som man maatte anvende i 1863, nemlig en provisorisk Lov. Denne Grund kan jeg anse for berettiget; men jeg ser da ikke, at man godt kan gaa anden Vej end den, at have et saadant Apparat færdigt, og jeg ser ikke, hvorfor man skal have den strenge Forskrift, at en Hesteeier skal være absolut forpligtet til at møde med sine Heste. Efter den Udvidelse, som Lovforslaget har faaet i det andet Thing, hvorefter Krigsbestyrelsen i overordentlige Tilfælde skulde være berettiget til i en enkelt Kreds at lade udtage Heste, saa kan det Tilfælde indtræffe, at man der tager alle de Heste, som Hæren skal bruge. Krigsbestyrelsen er nemlig ikke Herre over, hvorledes Kommissionen vil gaa frem overfor dette Spørgsmaal, og skjøndt der staar i Lovforslaget, at man ikke maa tage særlig kostbare Heste, saa kan det dog som sagt alligevel tænkes, at man for at tilfredsstille Hærens Behov kunde blive nødsaget til at tage de Heste, som Hæren skal bruge. Jeg figter her navnlig til Kavalleriheste. Det vil i de fleste Tilfælde ikke være vanskeligt at faae Artilleriheste og Heste til andet Brug, for Exempel Røjreheste, men det er navnlig Kavalleriheste, som det kan blive vanskeligt at skaffe, og det forekommer mig, at det kan blive høist ubilligt mod vedkommende Hesteeier, naar man saaledes uden videre skal have Lov til at udtage eller — hvad jeg ligefrem vil kalde det — expropriere Kavalleriheste, tilmed da der ikke i Lovforslaget findes nogen Bestemmelse om, til hvilken Tid den vedkommende Hesteeier kan erholde Betalingen for hans til Hæren udtagne Heste. Jeg har derfor ikke liden Betænkelighed ved dette Lovforslag. Det forekommer mig, at det Hele, man burde gaa til, var at ordne en Kommission saaledes, at Krigsbestyrelsen til enhver Tid vidste, hvor den havde at henvende sig. Alle de øvrige Forholdsregler forekomme mig derimod at være mere eller mindre ubillige i samme Forhold, som hele Landet kan komme til at tage Del i Hesteudskrivningen. Jeg skal ikke udtale mig videre.

Overmøes: Jeg turde maaste lige overfor det ærede Medlem minde om denne Sags historiske Gang. Det ærede Medlem vil vistnok minde, at et Forslag om denne Sag i en noget anden Skikkelse første Gang var indeholdt i det i 1872 forelagte Lovforslag til en Forandring af Hærorningen; det gik igjen i Lovforslaget i 1873, og det kom i Sessjonen 1874—75 frem ligeledes i uforandret Skikkelse i det Lovforslag, som da blev forelagt. Imidlertid var det jo blevet underkastet en meget indgaaende Behandling i et Udvalg, og jeg skal ikke negte, at det undrer mig